

РЕШЕНИЕ

№ 37

Гр. София, 18 април 2013 година

В ИМЕТО НА НАРОДА

Върховният касационен съд на Република България, II наказателно отделение, в съдебно заседание на 23 януари, две хиляди и тринадесета година, в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Юрий Кръстев

ЧЛЕНОВЕ: Елена Авдева

Биляна Чочева

при участието на секретаря Кр. Павлова
и в присъствието на прокурора П. Маринова
изслуша докладваното от председателя (съдията) **Ю. Кръстев**
наказателно дело № 1990/2012 година.

Производството по чл. 346 и следващите НПК, е образувано по касационен протест на Софийска апелативна прокуратура, против въззивно решение на Софийския апелативен съд, 8-ми наказателен състав, постановено по внохд № П-22/2012 г. Твърди се, че съдебният акт е постановен в нарушение на закона и при допуснати съществени процесуални нарушения. Искането е за отмяна на решението.

Представителят на Върховната касационна прокуратура поддържа протеста по изложените в него съображения.

Двамата подсъдими лично и чрез упълномощените си защитници изразяват становище, че протеста е неоснователен, поради което въззивното решение следва да бъде оставено в сила.

Върховният касационен съд, в пределите на касационната проверка по реда на чл. 347, ал. 1 НПК, за да се произнесе съобрази следното:

С решение № 41/01.10.2012 г., Софийският апелативен съд, наказателно отделение, 8-ми състав, е потвърдил присъда от 30.06.2010 г., постановена по нохд № С-193/2010 г., на Софийски градски съд, наказателно отделение, 3-ти състав, с която подс. Р. М. М. и Р. Ш. М. са били признати за не виновни и оправдани по обвиненията им съответно: по чл. 304а, вр. чл. 304, ал. 1, вр. чл. 20, ал. 2, вр. чл. 26, ал. 1 НК за първия подсъдим и по чл. 304а, вр. чл. 304, ал. 1, вр. чл. 20, ал. 4, пр. 6 НК за втория.

По протеста:

Преди всичко и на първо място следва да се отбележи, че касационната проверка не е аналогична по съдържание и резултат на въззивната, тъй като не може да установява нови фактически положения и въз основа на тях да пререшава делото. От правомощията на съда, уредени в чл. 354 НПК произтича, че той е призван като последна, висша инстанция да осъществява контрол върху процесуалната и материално – правната законосъобразност на оспорения съдебен акт. И това е напълно естествено, защото следва духа на чл. 124 от Конституцията на Република България.

По принцип касационната проверка не е всеобхватна и служебна, а се ограничава в рамките на правната проблематика, поставена писмено от жалбоподателя, съответно от протестиращия прокурор, какъвто е случая по настоящото дело. В интерес на правосъдието отклонения от този принцип са допустими само при установяване на фрапантно несъобразяване с процесуалната форма или грубо нарушаване на закона в рамките на фактическите констатации на въззивния съд довели до накърняване на основни права на страните. Затова и по настоящото дело, касационната проверка не може да излиза извън рамките на доводите по касационния протест.

В случая, протестиращият прокурор е релевирал две касационни основания – нарушение на закона и съществено нарушение на процесуалните правила. В подкрепа на основанието по чл. 348, ал. 1, т. 1 НПК, съвсем лаконично е отбелязано в протеста на стр. 3, че порочната процесуална дейност на въззивният съд по оценка на релевантните факти,

е довела до нарушение на материалния закон, във връзка с формираните правни изводи за невинност на двамата подсъдими по повдигнатите им обвинения. В тази връзка се възпроизвеждат фактите според версията на обвинението, която е била отхвърлена и от второинстанционният съд. На тази основа се поддържа, че оправдателната присъда е следвало да бъде отменена.

Такъв подход е недопустим, защото както бе посочено по – горе, пред настоящата инстанция страните могат да поставят въпроса за точното прилагане на материалния закон, само в рамките на фактическите положения, установени от въззивния съд. След като последният е приел, че обвиненията не са доказани до изискваната от процесуалния закон степен за несъмненост, това негово заключение може да се проверява по касационен ред само в контекста на спазване на процесуалните правила.

Като страна в съдебната фаза на наказателния процес прокурорът би могъл да се позовава, че правото му да участва в процеса на събиране на доказателствата е било ограничено, че съдебният акт е постановен върху ненадлежно събрана доказателствена основа. В протеста няма такива твърдения. Редът за събиране и проверка на доказателствата е спазен. Не е било ограничено правото на държавния обвинител да предлага свой анализ на доказателствените материали, въпреки че в състезателния процес той никога не може да бъде обвързващ за съда.

По настоящото дело, единствените касационни доводи на прокуратурата, които могат да бъдат свързани с основанието по чл. 348, ал. 1, т. 2 НПК, се състоят в критика на начина по който въззивният съд е формирал своето вътрешно убеждение относно правно – релевантните факти. В тази насока, в протеста се поставя въпроса за липсата на обективност, всеостранност и пълнота в изследването на доказателствените материали, така както се изисква от принципите на чл. 14, ал. 1 НПК. На този въпрос следва да се даде отговор с настоящото касационно решение, като същевременно се има в пред вид, че по закон въззивната инстанция е последната, обвързана с процесуалното задължение да се произнесе по фактите и обстоятелствата включени в предмета на доказване. Настоящият състав не разполага с правомощието да установява нови положения, защото за разлика от предходните инстанции не провежда съдебно следствие и не оценява непосредствено доказателствените материали.

По настоящото дело първостепенна цел на обвинителната власт е да представи пред съда такива убедителни доказателства, които да

го доведат до несъмнен отговор на въпроса извършили ли са или не престъпление двамата подсъдими. Няма никакви правни основания настоящата инстанция да не се солидаризира с крайното заключение на въззивния съдебен състав, че тази цел не е постигната.

Възраженията в протеста, по същество се свеждат до твърдението за неправилна преценка на събраните доказателства и от там за незаконосъобразен извод, че подсъдимите не са осъществили състава на това престъпление.

При приетите за установени и от въззивният съд фактически положения, които не подлежат на касационен контрол, както бе посочено и по – горе, с оглед ограничителните основания по чл. 348 НПК, направените изводи, че обвинителната теза не е доказана по несъмнен начин, тъй като безспорно установените факти по делото преценени поотделно и в съвкупност, и във взаимна логическа връзка са крайно недостатъчни и несигурни за да обосноват еднозначни, изключващи всякакво съмнение осъдителни изводи, са напълно законосъобразни. В тази връзка, след пълна, подробна и точна преценка на данните от всички доказателствени средства, относими към главните факти от предмета на доказване в процеса, законосъобразно е било прието, че не може да се направи еднозначен извод по отношение авторството на извършеното деяние, т. е. да се приеме, че обвинението е доказано по несъмнен начин, каквото е изискването на чл. 303, ал. 2 НПК. Следователно, вътрешното убеждение на съда, не се основава на произволно възприети фактически положения, а на сериозен и задълбочен анализ на доказателствата. В тази насока въззивният съд не може да търпи упрек, защото при условията на чл. 339, ал. 2 НПК и след анализ на данните от гласните доказателствени средства, писмени доказателства и експертни заключения, на които се е позовал въззивника, е мотивирал обоснован извод защо ги отхвърля. Изложил е и убедителни съображения в мотивите си на кои се дава вяра и защо, кои не кредитира и на кои се гради направения извод за невинността на двамата подсъдими. При така установените факти и обстоятелства от предходните съдилища, относими към предмета на доказване, изводите, че не са изпълнени изискванията на чл. 303, ал. 2 НПК, за доказаност на обвинението по несъмнен начин, са напълно законосъобразни.

Второинстанционният съд в мотивите си много подробно и задълбочено е обсъдил направените възражения във въззивния протест и в тази връзка е изложил убедителни съображения, защо не ги възприема. Правилно е било прието, че липсват убедителни и безспорни

доказателства, подсъдимите да са осъществили състава на престъплението, за което са били обвинени поради което законосъобразно е потвърдена оправдателната им присъда.

Съставът на Върховния касационен съд, изцяло възприема изводите на решаващия и въззивния съд, относно постановяване на оправдателната присъда. Счита, че мотивите на двете съдебни инстанции в тяхна подкрепа, представляват подробен и изчерпателен анализ, на всички събрани доказателства и същевременно излагащи ясни правни съображения по всеки от инкриминираните факти.

Тезата на прокуратурата по внесения обвинителен акт, е че подс. Р. М. с две деяния и в съучастие с подс. Р. М. – помагач, предложил и обещал дар – парични суми от 50 000 и 100 000 лв. на длъжностно лице заемащо отговорно служебно положение, за да извърши действия по служба, а подс. Р. М. – умишлено улеснил извършване на престъплението „подкуп”. Естествено основния въпрос е дали обвинението е предоставило преки доказателства за това. Категоричния отговор е отрицателен.

От събраните доказателствени материали приоритетно значение имат обясненията на двамата подсъдими и показанията на св. Д. и М., които по съдържанието си са с коренно противоположна насоченост. Въззивната инстанция ги е обсъдила обстойно в мотивите си, отчитайки от една страна, че първите са и средство за защита, а от друга липсата на задължение насочено към разкриване на обективната истина, както и правилно – предубедеността във висока степен на тези свидетелски показания – М., служител на МВР, работили по случая и провеждали системни разговори във връзка с фактите по образуваното наказателно производство, осъществени в рамките на служебните им задължения, заключавайки точно, че не могат да бъдат безкритично приети за обективни. В тази връзка при техния им разбор /на свидетелските показания/, е изложила подробни съображения за наличие на съществени противоречия между тях, точно посочени в мотивите, за наличие по делото на опровергаващи ги доказателства.

При това положение, правилно въззивната инстанция е изградила достоверна картина на деянието въз основа на общата логическа съвкупност и последователност на данните от гласните доказателствени средства и останалия събран доказателствен материал. Направила им е щателен анализ поотделно, съпоставила ги е прецизно по между им, до най – дребните детайли. При формиране на цялостната доказателствена маса,

върху която е основана фактологията на деянието, не са били допуснати съществени процесуални нарушения. Внимателно е била проверявана достоверността и истинността на твърдяните от подсъдимите и свидетелите факти и преценявана в съвкупност с показанията на останалите свидетели, на другите обективни доказателства, на собствената им логичност и вътрешна убедителност. При констатацията, че съответното гласно доказателствено средство в цялост или в някои части противоречи или остава изолирано и неподкрепено от други доказателствени материали, съдът правилно го е отхвърлил и не го е използвал за достоверен източник на информация за деянието.

Така в мотивите си, както бе посочено, подробно е обсъдил показанията на св. М. и М. Д., съпоставяйки ги по между им, посочвайки противоречията между тях и изводите защо и кои следва да бъдат кредитирани, обясненията на подс. М. и М., показанията на останалите разпитани свидетели, проведените телефонни разговори и приложените разпечатки от мобилни оператори, включително и подслушан разговор от 11.06.2009 г., срещата им в кабинета в ИАРА и несъответствията в показанията им, последващите взаимоотношения между тях, експертните заключения по графическите експертизи с вероятен положителен извод, че текста „50 х. лв.” е написан от подс. Р. М., липсата на категоричност в тази насока, приложените протоколи за изготвяне на ВДС, веществените доказателства – визитка на подс. М. и лист хартия 76 х 76, като точно е посочено, кои се кредитират, в кои части, кои не и защо и на кои се изграждат направените правни изводи за невинността на двамата подсъдими.

Касационната проверка за точното прилагане на наказателния закон, се осъществява в границите на установените от въззивния съд фактически положения. В тези параметри, правилно е било прието, че не е установено по несъмнен начин, че двамата подсъдими, са осъществили състава на посоченото престъпление. Затова, няма никакво основание за уважаване искането по касационната жалба за отмяна на решението.

Посочените в касационния протест възражения по този довод, свързани с предмета на доказване в процеса, са идентични с поддържаните и пред въззивният съд. Същият в мотивите си подробно, изчерпателно и задълбочено се е занимал с тях и е изложил подробни и убедителни съображения защо ги отхвърля. Точен е направеният извод, че обвинението не е доказано по несъмнен начин. Изложените съображения са убедителни, основаващи се на установените и приети данни по делото,

споделят се от настоящата инстанция, поради което не се нуждаят от преповтаряне.

По същество, направените възражения се свеждат до твърдения за необосновани изводи относно приетата от въззивната инстанция фактическа обстановка, поради неправилна преценка на събраните доказателства. По своята същност е налице оспорване обосноваването на съдебния акт във връзка с приетите факти по делото. Достоверността на доказателствените материали не подлежи на преобсъждане в това производство с оглед нормите на чл. 348 НПК. Както бе посочено, настоящата инстанция следи само за правилното приложение на закона и процесуалната законосъобразност на производството, като не може да установява нови фактически положения. Затова процесуалният закон не предвижда необосноваването като касационно основание. В случая същественото е, че в хода на събиране, проверка и оценка на доказателствата е спазен регламентирания процесуален ред. При това тази инстанция при установяване на правно – релевантните факти, не е възприела превратно доказателствата, в разрез с правилата на формалната логика. Изводите ѝ за невиновността на двамата подсъдими са изцяло подкрепени от посочените по – горе и кредитирани доказателства. Следователно, вътрешното ѝ убеждение не се основава върху произволно възприети фактически положения, а на сериозен анализ на доказателствата.

Решението на въззивната инстанция не страда от пороите визирани в разпоредбите на чл. 348, ал. 3 НПК, наличието на които са само основания за неговото отменяване и връщане на делото за ново разглеждане. В случая същественото е, че при събиране, проверка и оценка на доказателствения материал, не са допуснати нарушения на процесуалните правила.

Съдът е изпълнил в пълен обем процесуалните си задължения, за обективно, всестранно и пълно изследване на обстоятелствата по делото, относими към главния факт на доказване в процеса. При установяване на решаващите факти свързани с въпроса, извършено ли е или не престъпление от подсъдимите, съдът е анализирал подробно доказателствената съвкупност, в която с решаващо значение са данните от гласните доказателствени средства, приложените писмени и веществени доказателства, експертните заключения и обясненията на вещите лица в съдебно заседание, чрез които е установил точно поведението и действията им през инкриминирания период. След като не е установил по несъмнен

начин, че подсъдимите са осъществили съставите на инкриминираните деяния, правилно е потвърдил оправдателната присъда. Възприемайки констатациите и правните изводи на решаващия съд в тази им част, въззивната инстанция не е допуснала нарушение на процесуалния закон.

По повод на подаден протест пред нея, в изпълнение на процесуалните си задължения по чл. 107, ал. 5 и чл. 339, ал. 2 НПК, след като е обсъдила направените доводи, във връзка със предмета на доказване в процеса, въззивната инстанция мотивирано е обосновала отказа да ги приеме. Затова възражението, че не са били обсъдени всички събрани доказателства, е неоснователно. При положения, че този съд не е допуснал нарушение на правилата, на съдопроизводството, при анализа и оценката на доказателствата, процесуално недопустимо е касационния състав да подменя вътрешното убеждение на съда по същество, като дава указания за достоверността на съответната група доказателствени средства.

При извършената проверка, не бяха констатирани нарушения на процесуалните правила, които да са ограничили процесуалните права на прокуратурата. По реда на чл. 313 и 314 НПК, е била проверена изцяло правилността на присъдата. Изложени са подробни съображения в тази връзка и са били обсъдени направените възражения. Обезпечена е била процесуална равнопоставеност на страните и осигурена възможност, за устно изложение по направените доводи.

Въззивната инстанция е приела за установена по съществуването на делото фактическа обстановка такава, каквато е изложена в мотивите на първоинстанционния съд. При това положение, след като не приема нова такава, на базата на същите доказателства, този съд не е длъжен подробно да обсъжда това, което е задължително за мотивите на първоинстанционната присъда.

Посочените във касационния протест конкретни възражения във връзка с този довод, за превратна оценка на показанията на св. Д. и М. и на изготвените протоколи от ВДС, са били обект на повишено внимание от въззивният съд. Видно от изложените мотиви, те са били подробно и задълбочено обсъдени поотделно и в съвкупност и с останалите събрани доказателства, като са изложени убедителни съображения защо не се възприемат като достоверни, които се възприемат изцяло и от настоящата инстанция, поради което, липсва допуснато съществено процесуално нарушение.

И настоящата инстанция счита, че залегналото в касационния протест основно възражение на представителя на Софийска апелативна прокуратура за превратна преценка на посочените по – горе доказателства, за неоснователно. Оценявайки значението им като „ключово” за решаване на делото, въззивният съд ги е подложил на внимателна преценка, анализирал ги е изключително подробно, комплексно, с оглед всички действително установени по делото факти. В точно съответствие с разпоредбите на чл. 339, ал. 2 НПК, Софийският апелативен съд е констатирал всички противоречия между доказателствените материали и подробно е обосновал в мотивите си съображенията въз основа на които е кредитирал едни доказателствени средства, а други е отхвърлил като недостоверни. В тази насока е изложил убедителни доводи, с които съставът на Върховния касационен съд изцяло се съгласява, поради което те не се нуждаят от преповтаряне. Тези доказателства са били обсъдени в мотивите на двете предходни инстанции много пространно и съобразно действителното им съдържание. Отчетени са били очевидните противоречия между тях при съпоставянето им едно с друго, като логично е заключено, че не следва да бъдат кредитирани.

Невярно е и твърдението в касационния протест, че съдът не бил дал вяра на графическите експертизи за ръкописния текст „50 х. лв.” и лист хартия 76 х 76. Видно от мотивите му – 33 – 35, експертните заключения са кредитирани, но са намерени за недостатъчни по съдържание да обосноват категоричен извод, че подс. М. е автор на изследвания текст, в светлината на разпоредбите на чл. 303, ал. 1 НПК, тъй като наказателната отговорност не може да се реализира чрез предположения. Този извод е правилен и като логическо умозаключение, защото съгласно устните разяснения на вещите лица в с. з. от 30.06.2010 г., конкретната степен на вероятност този подсъдим да е изпълнил текста върху листчето не е висока, тъй като обемът на писмения материал е много малък и признаците не са достатъчно характерни. Степента на вероятност се повлиява от обема на сравнителния материал – при на кръга на почерците произхождащи от други лица, вероятността подписите да са положени от лице различно от подсъдимия – нараства. Поради това и е недопустимо осъдителни изводи за присъдата да се обосновават с констатираната от експертите вероятност те да са положени от подсъдимия. В тази връзка е точен извода на въззивната инстанция, че е неприемлив от гледна точка на формалната логика, подхода на представителя, на обвинителната власт да интерпретират експертните изводи за липса на категоричност относно авторството на лицето изпълнило текста върху листчето, като подкрепящи твърдението на св. Д.,

че бележката е била написана от подс. М. С оглед на изложеното, че не може да бъде установено с категоричност лицето изпълнило текста върху листчето е обусловен законосъобразния извод, че поведението на подс. Р. М. не може да бъде свързано с приложеното по делото веществено доказателство – светлозелено хартиено листче размери 76 x 76, с изписан върху него текст „, 50 х. лв.”.

В заключение следва да се отбележи, че при правилната интерпретация на установената фактология на деянията, на подс. Р. М. и Р. М., законосъобразно и въззивният съд е приел, че обвинителната теза не е доказана по несъмнен начин, тъй като безспорно установените по делото факти, преценени поотделно и в тяхната съвкупност, в тяхната логическа връзка, са крайно недостатъчни и несигурни, за да обосноват еднозначни, изключващи всякакво съмнение осъдителни изводи. Имал е основание да потвърди оправдателната присъда, тъй като е изхождал от трайно установени принципи в демократичните наказателно – правни системи, а именно – възложената тежест върху прокуратурата да докаже внесеното в съда обвинение при спазване на правилата за справедлив процес и високите изисквания на закона – за постановяване на осъдителна присъда само при доказване на обвинението по несъмнен начин.

С оглед на всичко изложено настоящата инстанция счита, че не е налице нито от хипотезите по чл. 348, ал. 1, т.т. 1 и 2 НПК, за да възникне задължение на касационната инстанция, за отмяна на съдебния акт, поради което протеста се явява изцяло неоснователен.

Водим от горното и на основание чл. 354, ал. 1, т. 1 НПК, състав на 2-ро наказателно отделение при Върховния касационен съд

Р Е Ш И :

ОСТАВЯ В СИЛА въззивно решение № 41/01.10.2012 г., постановено по внохд № П - 22/2012 г., на Софийския апелативен съд, наказателно отделение, 8-ми състав.

Председател :

Членове: